

Europeiska kommissionen
Jordbruk och landsbygdsutveckling

EKOLOGISKT JORDBRUK MILJÖSKYDD

Ekologiskt – det gröna valet för Europa

I och med att global uppvärmning och förorening har ägnats så stor uppmärksamhet har miljöfrågor och hållbarhet på senare år fått stor betydelse i hela EU. Det fick Europeiska kommissionen att göra ytterligare insatser för att utveckla sektorn för ekologiskt jordbruk 2004.

Den europeiska handlingsplanen för ekologiska livsmedel och ekologiskt jordbruk lanserades i linje med kommissionens nya gemensamma jordbrukspolitik 2003, där miljömässig hållbarhet var en av de viktigaste politiska målsättningarna. I detta sammanhang var det naturligt att stödja ekologiskt jordbruk, eftersom alla medlemmar av den försörjningskedjan delar ett engagemang för att skydda miljön. Nu när en ny EU-förordning¹ har antagits finns tydliga ramar för stöd till hållbar utveckling inom hela den ekologiska sektorn, med särskild tonvikt på miljömässig hållbarhet och djurskydd.

Alla ekologiska företag, oavsett om det rör sig om jordbrukare, bearbetningsföretag, distributörer eller detaljister, stöder en ansvarsfull användning av naturresurserna.

Kemiska syntetiska gödselmedel och bekämpningsmedel kan skada miljön och omfattas därför av strikta restriktioner i EU-lagstiftningen om ekologiskt jordbruk. I stället använder ekologiska jordbrukare skonsammare metoder för att få samma resultat. Ekologiska jordbrukare försöker hålla stånd mot skadegörare och sjukdomar genom att behålla häckar och olika slags åkerrennar som hyser naturliga rovdjur, och genom att undvika förhållanden som gynnar skadegörare och sjukdomar. Genom att välja sjukdomståliga sorter som är anpassade till de lokala förhållandena och tillämpa ett omfattande växelbruk undviker ekologiska jordbrukare skadegörare och sjukdomar utan att behöva använda artificiella bekämpningsmedel.

¹ Rådets förordning (EG) nr 834/2007 (EUT L 189, 20.7.2007, s. 1).

**BRA FÖR NATUREN,
BRA FÖR DIG.**

www.organic-farming.europa.eu

En hälsosam och bördig jord är en grundläggande förutsättning för produktion av sunda, starka skördar med större motståndskraft mot skadegörare – utan att några kemikalier behövs. Ekologiska jordbrukare håller kvar näringsämnen i jorden genom att använda fånggrödor och tillför jorden näring med grüngödsel och regelbunden spridning av kompost eller stallgödsel, i stället för att använda konstgödsel.

Ekologiskt jordbruk kräver ett ekosystem med stor mångfald för att jorden ska behålla sin bördighet och för naturlig kontroll av skadegörare. De metoder som används vid ekologiskt jordbruk kan dessutom få positiva dominoeffekter på miljön. Flera vetenskapliga undersökningar har visat att ekologiskt jordbruk inverkar positivt på den biologiska mångfalden. En studie under 21 år av odlingsutfall och miljöresultat för ekologiskt och konventionellt jordbruk i Centraleuropa visar att ekologiska jordar innehåller dubbelt så många dyngbaggar och spindlar, 50 % fler daggmaskar och 60 % fler kortvingar än icke-ekologiska jordar.²

Ekologiska gårdar är oftast blandjordbruk där djurhållning integreras med växtodling. Denna blandning av betesmark och vintersådda spannmålsskördar ger fler viktiga livsmiljöer för vilda djur och växter på jordbruksmark, även fåglar. En treårig dansk studie, där konventionella och ekologiska gårdar jämfördes, visade faktiskt att mängden fåglar var 2–2,7 gånger större på de ekologiska gårdarna.³ Ekologiska jordbrukare väljer ofta olika växtsorter och djurraser som är bättre anpassade till lokala förhållanden och potentiella problem med skadegörare och sjukdomar, även traditionella djurraser eller växtsorter som är inhemska i vissa områden. Bevarandet av inhemska sorter och raser är ett viktigt initiativ inom den ekologiska rörelsen och bidrar till att bibehålla genetisk mångfald. Många ekologiska jordbrukare behåller – eller planterar – också häckar för att förhindra vinderosion av den odlade marken. Dessa häckar och åkerrenar hjälper dessutom till att skapa idealiska livsmiljöer för fåglar, insekter och andra vilda djur på jordbruksmarken, vilket bidrar ytterligare till den generella biologiska mångfalden. Genom användning av fång- och täckgrödor och förbättring av jordens humushalt kan ekologiska metoder bidra till att förhindra att näringsämnen lakas ur i grund- och ytvatten och minska risken för jorderosion. Därigenom minimeras vattenförorening och eutrofiering.

2 Mäder, Paul; Fliessbach, Andreas; Dubois, David; Gunst, Lucie; Fried, Padrouit och Niggli, Urs (2002): "Soil Fertility and Biodiversity in Organic Farming". *Science*, 31 maj 2002(296), s. 1694–1697.

3 Brae, L., Nohr, H. & Petersen, B.S. (1998): Fuglefaunen på konventionelle og økologiske landbrug. Miljøprojekt 102, Miljøministeriet, Miljøstyresen, København, Danmark.

Förbättringar av jordtexturen genom återvinning av avfall och biprodukter av växter och djur innebär att den biologiska aktiviteten i marken ökar och jorderosionen minskar, och kan också bidra till att motverka klimatförändring genom att mängden organisk substans – och därmed kolhalten – i marken återställs.⁴ Allt fler vetenskapliga undersökningar visar att ekologiskt jordbruk kan ha betydelse för bekämpning av klimatförändring genom att växthusgasutsläppen minskar.⁵ Konstgödsel med kväve, som är förbjudet i ekologiskt jordbruk, är en av de största källorna till koldioxidutsläpp i jordbruket och den allra största källan till dikväveoxidutsläpp inom alla sektorer i världen. I en rapport nyligen från FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation (FAO) uppgavs att koldioxidutsläppen per hektar i ekologiska jordbrukssystem är 48 %–66 % lägre än i konventionella system, och att "ekologiskt jordbruk ger bättre resultat än konventionellt jordbruk per hektar, med avseende på både direkt energiförbrukning (bränsle och olja) och indirekt förbrukning (kemiska syntetiska gödselmedel och bekämpningsmedel)."⁶

Allt fler vetenskapliga rön tyder på att ekologiskt jordbruk kan förse oss med en lång rad miljövänliga varor och tjänster, och att ekologiska metoder kan spela en viktig roll för att lindra klimatförändringens effekter. Som FAO sammanfattar: "väl förvaltad ekologiskt jordbruk ger gynnsammare miljöförhållanden på alla nivåer."⁷

- 4 Haas, G. & Köpke, U. 1994a: Vergleich der Klimarelevanz ökologischer und konventioneller Landbewirtschaftung. Studie (H) im Auftrag der Enquetekommission des Deutschen Bundestages Schutz der Erdatmosphäre. Karlsruhe, Economica Verlag.
- 5 Burdick, B. 1994: Klimaänderung und Landbau – Die Agrarwirtschaft als Täter und Opfer. Ökologische Konzepte, Vol. 85, Bad Dürkheim
- 6 El-Hage Scialabba, Nadia och Caroline, Hattam, Eds (2002): Organic agriculture, environment and food security. Environment and Natural Resources Series 4. FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation, Rom.
- 7 El-Hage Scialabba, Nadia och Caroline, Hattam, Eds (2002): Organic agriculture, environment and food security. Environment and Natural Resources Series 4. FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation, Rom.

